

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. Vtrum plures Personæ Divinæ possint terminare immediatè
eandem numero humanitatem, & plures humanitates ab eadem persona
assumi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

quod est impossibile, ut disputatione sequenti patebit. Minor verò probatur: illud solum potest impedire personalitatem creatam, quod potest tribuere naturæ totum quod potest ei conferre propria personalitas: Atqui subsistentia communis non potest conferre naturæ totum quod ei tribueret propria personalitas: Ergo illam non potest impedire. Major patet, Minor probatur. Subsistentia propria tribuit naturæ quam terminat per se existentiam, & incommunicabilitatem; subsistentia verò absoluta, posset quidem tribuere naturæ existere per se, sed non incommunicabilitatem: Ergo non posset ipsi conferre totum quod ei tribueret propria personalitas.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, nam per unionem humanitatis ad subsistentiam Dei absolutam, formaliter excluditur & impeditur propria personalitas, quia hic modus existendi in alio tanquam in sustentante, formaliter repugnat cum propria subsistentia. Unde ad probationem in contrarium, nego Majorem: Ad hoc enim ut subsistentia absoluta impediat in natura assumpta propriam personalitatem, sufficit quod tribuat illi naturæ existere per se, licet non conferat illi incommunicabilitatem; nam cum ratio existendi per se sit prior in persona ipsa incommunicabilitate, impeditur personalitate propria sub prima ratione, consequenter impeditur absolute neresultet ex humanitate assumpta.

Ad id quod, licet per unionem humanitatis ad subsistentiam absolutam non conferretur ei formaliter & immediate incommunicabilitas, bene tamen concomitanter & mediatè; quia eo ipso quod talis natura subsistentiæ absoluta primario & immediate conjungeretur, secundario & mediatè (ut supra dicebamus) uniretur tribus subsistentiis relativis divinarum personarum, à quibus redderetur incommunicabilis.

ARTICULUS IV.

Utrum plures Personæ Divinæ possint terminare immediate eandem naturam humanitatem, & plures humanitates ab eadem persona assumi?

§. I.

Quibusdam promissis, utraque difficultas resolvitur.

Certum & indubitatum est apud omnes Theologos, posse quamlibet ex personis divinis, creatam terminare naturam, illique hypostaticè uniri: Nam ut discurrit D. Thomas hic art. 5, assumere naturam creatam convenit Deo ratione omnipotentiae ut principii assumptionis, & ratione personalitatis ut termini: Sed cuilibet ex personis divinis convenit omnipotentia, & propria personalitas, infinita in terminando, seu habens vim terminativam infinitam: Ergo quamlibet Persona divina potest sibi assumere naturam creatam, eique hypostaticè uniri.

Nec inconveniens censeretur debet, Patrem, supposito quod carnem sumeret ex Virgine, fore illius filium; nam filio hanc temporalem competere Patris, ut terminanti temporalem generationem; esse verò patrem illi convenire, ut est principium generationis aeternae: non repugnatau-

tem eandem personam divinam esse patrem & filium secundum diversas rationes, nec ex hoc sequitur divinarum personarum confusio, ut notavit D. Thomas hic art. 5, ad 1. In eo tamen casu Pater, ut subsistens in natura creata, non posset dici filius naturalis Dei, sicut Christus: quia Christus, ut subsistens in humanitate, est filius naturalis Dei, ratione filiationis aeternae in tempore humanitati unitae: si verò Pater sibi humanitatem assumeret, ut subsistens in illa, non esset filius Dei filiatione aeterna, unita in tempore humanitati, quandoquidem non filio, sed paternitas humanitati uniretur: Ergo Pater ut subsistens in humanitate, non esset nec dici posset filius Dei naturalis per gratiam unionis, sicut Christus.

Constat etiam ex dictis articulo precedenti, posse tres Personas Divinas simul unam terminare naturam, terminatione mediata, ratione Deitatis, seu subsistentiae absolutae, eam immediate terminantis: ut enim ibidem dicebamus, eo ipso quo natura creata subsistentiae absolutae primario & immediate conjungeretur, tribus subsistentiis relativis divinarum personarum, subindeque tribus personis, secundario & mediatè uniretur. Tota ergo difficultas consistit in unione seu terminatione immediata, an scilicet tres Personae Divinae possint immediate uniri eidem naturæ, illam terminando immediate per subsistentias relativas & personales?

Partem negativam tenent Scotus & Discipuli ejus, quibus adhæsit Cardinalis Delugo disp. 18. sect. 6. Affirmativam verò cum S. Doctore amplectuntur alii Theologi, tam extranei, quam domestici, cum quibus.

Dico primò, plures Personae Divinae possunt assumere eandem naturam, eamque propriis subsistentiis relativis immediate terminare. Ita D. Thomas hic art. 6.

Probatur conclusio ratione quam ibidem innuat: Si simultanea terminatio ejusdem naturae à tribus Personis Divinis repugnaret, deberet repugnantia se tenere vel ex parte personarum terminantium, vel ex parte naturae terminabilis: Sed ex neutro capite potest repugnantia seu contradictio reperiri: Ergo simultanea illa ejusdem naturae terminatio non repugnat. Major patet, Minor etiam quantum ad primam partem, est certa, nam Personae Divinae non se excludunt à convenientia in eadem natura, cum omnes simul terminent naturam divinam: Ergo ex parte illarum non implicat simultanea terminatio ejusdem naturae creatae. Pro secunda verò parte probatur: Natura creata est terminabilis à Persona Divina, ratione potentiae obedientialis: Sed ex parte hujus potentiae nulla repugnantia oritur, si ex parte termini nulla includatur: Ergo non repugnat simultanea terminatio à tribus Personis Divinis ex parte naturae creatae.

Confirmatur: Tres personalitates divinae simul terminant naturam Dei: Ergo possunt simul terminare eandem naturam creatam. Patet Consequentia primò, nam quod personalitas divina possit extendi secundario ad terminandam naturam creatam, illi convenit, quia primario terminat naturam divinam, in quo omnis natura creata eminenter continetur: Ergo si omnes simul in natura divina primò terminanda conveniunt, possunt etiam simul in natura creata secundario terminanda adunari. Secundo probatur à paritate rationis, si enim natura divina tribus subsistentiis subsistit, in hoc quod est unam & eandem natu-

naturam tribus subsistentiis subsistere, nulla involvitur implicancia, ac proinde non repugnabit naturam creatam tribus subsistentiis divinis terminari.

80. Respondent Adversarii, negando consequentiam & paritatem, quod enim (inquit) natura divina possit tribus subsistentiis terminari, illi convenit ob suam infinitatem, ac proinde ad naturam creatam, limitatam, & finitam extendendum non est.

81. Sed contra primò: Licet infinitas naturæ divinæ sit ratio propter quam est pluribus modis infinitè & ad intra terminabilis, non tamen est ratio formalis propter quam est pluribus modis terminabilis ut sic, abstrahendo à terminatione finita & infinita, à terminatione ad extra & ad intra; unde nihil aliud concludit instantia seu dispensat assignata, quam quod natura creata, eo ipso quod finita est, non est simul terminabilis pluribus modis, nisi finitis & extrinsecis, cum quo stat veritas nostræ conclusionis.

82. Secundo: Licet naturam aliquam posse terminari pluribus subsistentiis divinis conaturaliter, idque ab intrinseco exigere, ex infinitate proveniat; esse tamen terminabilem solum præternaturaliter, & per potentiam obedientialem, infinitatem non arguit: At non primo sed secundo modo constituitur à nobis natura creata simul terminabilis à tribus personis divinis: Ergo limitatio non obstat. Minor patet, Major verò sic ostenditur. Terminabilitas connaturalis ab una personalitate infinita, non potest competere naturæ quæ infinita non sit, & tamen posse obedientialiter terminari ab una personalitate infinita, infinitatem non arguit, nam de facto convenit naturæ limitatæ & finitæ: Ergo pariter licet posse connaturaliter terminari tribus subsistentiis divinis, idque ab intrinseco exigere, infinitatem naturæ necessariò requirat, posse tamen obedientialiter illis uniri, ab eisque terminari, infinitatem non arguit, sed naturæ finitæ & limitatæ convenire potest.

83. Dico secundò: unam personam divinam posse simul plures naturas assumere. Ita D. Thomas hic art. 7. & Theologi communiter.

Probaturatione D. Thomæ, ad hanc formam redactâ: Vis assumptiva conveniens divinæ personæ, non comprehenditur ab una natura creata: Ergo potest cum illa aliam naturam assumere. Consequentia patet, nam eo ipso quod vis assumptiva non comprehendatur ab aliqua una natura, non adequatur cum illa, ac per consequens illam excedit, ex quo ulterius fit: ut ad aliam assumendam possit extendi. Antecedens verò sic ostenditur: Vis assumptiva naturæ creatæ convenit personæ divinæ ratione omnipotentiae ut principii, & personalitatis ut termini: Sed nec omnipotentia ut principium, nec personalitas ut terminativa, comprehendere possunt ab una natura creata; cum omnipotentia ut activa, & personalitas ut terminativa sint infinitæ, & infinitum à finito comprehendere non possit: Ergo vis assumptiva competens divinæ personæ, comprehendere non potest ab una natura creata.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

84. Objicies primò contra primam conclusionem: Non potest unum & idem à pluribus adequatè dependere, aliàs penderet & non pen-

deret à quolibet, ut demonstrant nostri Theologi in physica, cum docent unum & eundem effectum non posse produci à pluribus causis casualibus & adequatis: At si natura creata tribus personis divinis uniretur, à quolibet illarum adequatè penderet: Ergo repugnatur unum & eundem naturam à pluribus personis divinis assumi. Major videtur certa, Minor verò suadetur. Id ab altero adequatè dependet, quod existit illo positum, & quovis alio secluso: Sed natura creata tribus personis divinis unita, existeret posita unitè cum quolibet illarum, & alio quocunque secluso: Ergo à quolibet divinarum personarum volenter & adequatè penderet.

Huic objectioni variè respondent Authores nostræ sententiae, sed verior solutio illa est quam tradunt Capreolus & Cajetanus, qui docent quod licet non possit unum & idem à duobus adequatè dependere dependentiâ causali, quæ est dependentiâ stricta; potest tamen dependentiâ non causali, sed terminativâ, quæ dependentiâ stricta non est, unum & idem à duobus dependere adequatè, adæquatione intensivâ, non tamen adæquatione extensivâ: unum enim alium unâ relatione similitudinis adequatè intensivè ab uno albo terminatur, non tamen adæquatè extensivè, potest enim ex vi ejusdem relationis alia plura albo terminari, & de facto terminatur ad omnia cum quibus in gradu intensivæ similitudinem habet. Patet etiam in creatis, ex ejusdem relationis quâ ad unum filium refertur, & ad illum adequatè intensivè terminatur, refertur ad novum filium, si adveniat, ac proinde à primo filio non terminatur adequatè adæquatione extensivâ: natura autem creata unita alieno supposito, non dependet ab illo dependentiâ strictâ & causali, sed dependentiâ non causali & terminativâ, ut extremum terminabile à termino terminante: ac proinde quamvis unita uni ex personis divinis, ab illa adequatè intensivè terminetur, non tamen adæquatè extensivè; & idcirco unita ex personis divinis unita, potest uniri cum aliis.

Dices, corpus non dependet à loco dependentiâ strictâ & causali, sed tantum dependentiâ veluti terminativâ, comparatur enim ad illum tanquam ad terminum; & tamen implicat in sententia D. Thomæ, unum corpus esse circumscriptivè in duobus locis adequatis: Ergo licet natura non dependeat à personalitate, dependentiâ strictâ & causali, sed tantum terminativâ, repugnabit naturam semel ab una persona adequatè terminatam, ab altera terminari, & consequenter non poterit simul uniri pluribus personis divinis.

Respondet, concesso Antecedente, negando consequentiam & paritatem: Ratio differentis est, quia locus circumscriptivus adequatur corpori locato, non solum adæquatione intensivâ, verum etiam extensivâ; implicat autem duplex terminus adequatus utraque istâ adæquatione: una verò persona divina solum est terminus adequatus intensivè respectu naturæ creatæ, ac proinde illam ab alia persona terminabilem relinquit. Ratio autem cur locus circumscriptivus, non solum intensivè, sed etiam extensivè, corpori locato adequatur, secus autem una persona divina respectu naturæ creatæ, est quia extensio localis corporis provenit ex quantitate ut effectus formalis secundarius; forma autem non dat effectum formalem ratione potentiae obedientialis.

ARTICULUS V.

*Utrum in casu quo una persona divina plures
humanitates assumeret, vel e contra plu-
res personae unam assumerent hu-
manitatem, essent tunc unus
homo, vel plures?*

IN hujus difficultatis resolutione triplex ver-
satur sententia. Prima asserit quod in casu quo
una persona divina duas assumeret humanitates,
esset dicenda duo homines, non unus. Ita Sco-
tus, Durandus, Altiſiodorensis, & Capreolus,
quos sequitur Vazquez. Secunda est Cajetani &
Medinae hic artic. 6. existimantium in casu quo
tres personae assumerent eandem humanitatem,
fore tres homines simpliciter in una natura. Ter-
tia, quae communior est in Schola D. Thomae,
docet quod in utroque casu non essent plures
homines, sed unus tantum.

§. I.

*Duplici conclusione utriusque difficultatis
resolvitur.*

Dico primo: In casu quo una persona divina
duas humanitates assumeret, diceretur unus
homo, non duo.

Probaturs primo ex D. Thoma hic art. 7. ad 2.
ubi ait: Si persona divina assumeret duas naturas hu-
manas, propter unitatem suppositi, diceretur unus ho-
mo habens duas naturas humanas: Ergo ex D. Tho-
ma persona assumens duas naturas humanas, es-
set unus homo, non duo.

Confirmatur ex eodem S. Doctore 1. p. q. 36.
art. 4. ad 2. ubi docet quod licet Pater unapro-
prietate sit principium Filii, & alia Spiritus San-
cti: non tamen dicendus est plura principia, quia
implicaretur pluralitas suppositorum: Ergo pa-
riter una persona, propter duas humanitates as-
sumptas, non dicitur duo homines, sed unus ho-
mo, propter unitatem suppositi, utramque na-
turam terminantis.

Probaturs secundo conclusio: In Christo repe-
riuntur duae naturae substantiales, nempe divina
& humana, & tamen quia personalitas per quam
in utraque natura subsistit, est una, non dicuntur
duae substantiae, sed una substantia: Ergo pariter
in casu duplicis humanitatis assumptae ab eadem
persona, non dicerentur duo homines, sed unus
homo.

Probaturs tertio conclusio ratione fundamen-
tali: Ad multiplicationem concreti substantivi, non
sufficit sola multiplicatio formarum, sed requiritur
ulterior multiplicatio suppositorum: At hoc no-
men homo est concretum substantivum, & alias in
casu posito non esset nisi una persona, quavis es-
sent duae naturae humanae: Ergo tunc non esset nisi
unus homo. Minor est certa, Major vero comu-
niter docetur in summis, & variis potest decla-
rari exemplis: Nam, ut supra dicebamus, etiam
Pater divinus habeat in se virtutem generandi Fi-
lium, & virtutem spirandi Spiritum Sanctum, non
dicitur duplex principium, sed unum, propter u-
nitatem suppositi. Item pater & filius in creatis
sunt nomina substantiva, & tamen quamvis de-
mus patrem plures filios respicere pluribus rela-
tionibus paternitatis, non dicuntur plures patres,
sed unus pater: Et quamvis filius pluribus rela-
tionibus

sed ratione potentiae naturalis, quae cum uno est. A
fectu formali primario & secundario extensivè
& intensivè adequatur; ac proinde non potest
una & eadem quantitas, etiam de potentia abso-
luta, duas extensiones adequatas in ordine ad lo-
cum praestare; natura verò creata terminatur à
persona divina ratione potentiae obedienciae, quae
licet à qualibet persona divina adequatè in-
tensivè terminetur, à nulla tamen illarum termi-
natur adequatè extensivè, ita ut quod convenit
divinae naturae connaturaliter, naturae creatae con-
veniat obedienciae.

Obijcies secundò: Implicat idem numero acci-
dens simul recipi in pluribus subjectis, ut do-
cent communiter Thomistae in Metaphysica: Ergo
B & unam numero naturam subsistere in tri-
bus suppositis.

Sed nego consequentiam & paritatem: Ratio
disparitatis est, quia cum accidens desumat suam
unitatem numericam à subjecto, si idem numero
accidens existeret in pluribus subjectis simul, es-
set idem numero ex suppositione, & diversum
numero, juxta diversitatem subjectorum: At ve-
rò natura substantialis non habet suam unitatem
numericam à persona, sed potius e contra ipsa
persona, si sit creata, sumit suam unitatem nu-
mericam à natura quae in ea subsistit.

Obijcies tertio: Implicat naturam creatam su-
stineri in uno supposito, & simul transire ad aliud:
C Sed si terminata à Verbo, posset simul terminari
à aliis ex personis divinis sisteret in uno suppo-
sito, & simul ad aliud transiret: Ergo implicat
naturam creatam, unitam uni personae divinae, &
in illa subsistentem, simul alteri personae uniri.
Major est certa, non susteri in uno supposito, & si-
mul transire ad aliud, est susteri & non susteri si-
mul, quae contradictorie opponuntur. Minor autè
probaturs: Subsistere in Verbo idem est quod si-
stere in illo, ut ex ipsa nominis aetymologia vide-
tur: Sed humanitas terminata à Verbo, subsistit
in illo: Ergo si posset simul alteri personae uniri,
sisteret in uno supposito, & non sisteret in illo.

Respondetur, concessa Majori, negando Minor-
tem, ad probationem nego Majorem; naturam
enim subsistere in alieno supposito, non est si-
stere in illo, sicut subsistere in proprio supposito, non
est in illo susteri: constat in natura divina, quae
subsistens in Patre, non susteri in illo, cum exclu-
sione subsistendi in aliis suppositis; sed subsistere
in alieno supposito, est ab illo sustentari & ter-
minari, cum qua terminatione stat terminari per
aliud, ut constat in eodem exemplo.

Obijcies quartò: Si natura creata posset esse si-
mul in pluribus divinis personis, esset infinita:
Sed hoc repugnat; Ergo & illud. Sequela pro-
batur: Ex eo colligimus naturam divinam esse
infinitam, quòd in pluribus suppositis subsistat: B
Ergo si pariter natura creata posset esse simul in
pluribus divinis personis, infinita erit.

Respondetur negando sequelam, & ad ejus pro-
bationem, distinguo Antecedens; quia potest esse
in pluribus suppositis, connaturaliter, ea exigenti-
do, & sibi identificando, concedo Antecedens.
Quia potest esse in pluribus suppositis absolute,
aut per potentiam obediencialem, nego Antece-
dens, & Consequentiam: Natura enim creata
esse potest in pluribus suppositis non connatura-
liter, nec ab intrinseco ea exigendo, nec per iden-
tificationem cum illis, sed tantum per non repugnantiam,
& potentiam obediencialem, ut paragra-
pho praecedenti declaravimus.